

COPRINUS SCLEROTIGER NIEUW VOOR NEDERLAND

Wim Ozinga, Aquamarijnstraat 473, 9743 PL Groningen

Coprinus sclerotiger has been found in the Netherlands for the first time. It was found in leaf litter under Beech, whereas elsewhere it is known from dung heaps and manured straw. *Coprinus sclerotiger* differs from *C. tuberosus* in its pleasant radish-like odour, its larger sclerotium, its coarse veil, its large perisporial sac, and its non-rooting stem arising directly from the sclerotium.

In het weekend van 28 en 29 september 1991 hield de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) een landelijke excursiedag paddestoelen. Dit weekend zijn 15 stadsparken op paddestoelen doorzocht. In het Kalheupinkpark in Oldenzaal werd *Coprinus sclerotiger* Watl. gevonden. Dit inktzwammetje stond solitair tussen ruwe humus langs een oude beukenlaan. Het groeide uit een vrij groot (8 mm) zwart sclerotium, had een aangename radijsachtige geur, een grof velum en de sporen werden omgeven door een wijd episporium (een soort zak rond de spore). Door deze opvallende kenmerken kom je met de tabel van Orton & Watling (1979) al snel uit bij *Coprinus sclerotiger* of *C. tuberosus* Qué! De andere soorten van de *Narcoticus*-groep hebben geen sclerotium. De verschillen tussen beide soorten staan samengevat in tabel 1 en afgebeeld in figuur 1 en 2.

Na een nacht in de koelkast was het vruchtlichaam verder uitgegroeid (van 25 naar 54 mm) en was het sclerotium verschrompeld. Kennelijk had de paddestoel reservestoffen uit het sclerotium gebruikt voor haar verdere groei.

Het gedroogde materiaal is opgenomen in het herbarium van het Biologisch Station Wijster.

Beschrijving (zie figuur 1):

Hoed licht bruin grijs, in het centrum melig bepoederd met okerbruine vezeltjes. Hoed in gesloten toestand 11 mm hoog en 7 mm breed. Steel 40 mm lang, witachtig, naar de basis toe grijs. Basis met dikke, witte fibrillen (vezels) en direct uit een zwart sclerotium van 8 mm breed groeiend. Geur sterk, aangenaam, fris en radijsachtig.

Sporen ellipsoïd, 10-11 x 6,5 μm , met duidelijk, wijd episporium dat onregelmatig van vorm is. Basidiën 4-sporig. Gespen niet gevonden.

Discussie

Kits van Waveren (1968) beschouwt *C. tuberosus* als een sclerotium hebbende vorm van *C. stercoreus* (Bull.: Fr.) Fr. sensu Watl., Mos. Tegenwoordig wordt vaak een iets nauwer soortconcept gehanteerd voor deze groep, mede ten gevolge van onderzoek aan cultures op kunstmatige voedingsmedia. Kruisingsproeven hebben aangetoond dat *C. tuberosus* en de later beschreven *C. sclerotiger* wel degelijk genetisch verschillende soorten zijn (Watling, 1972).

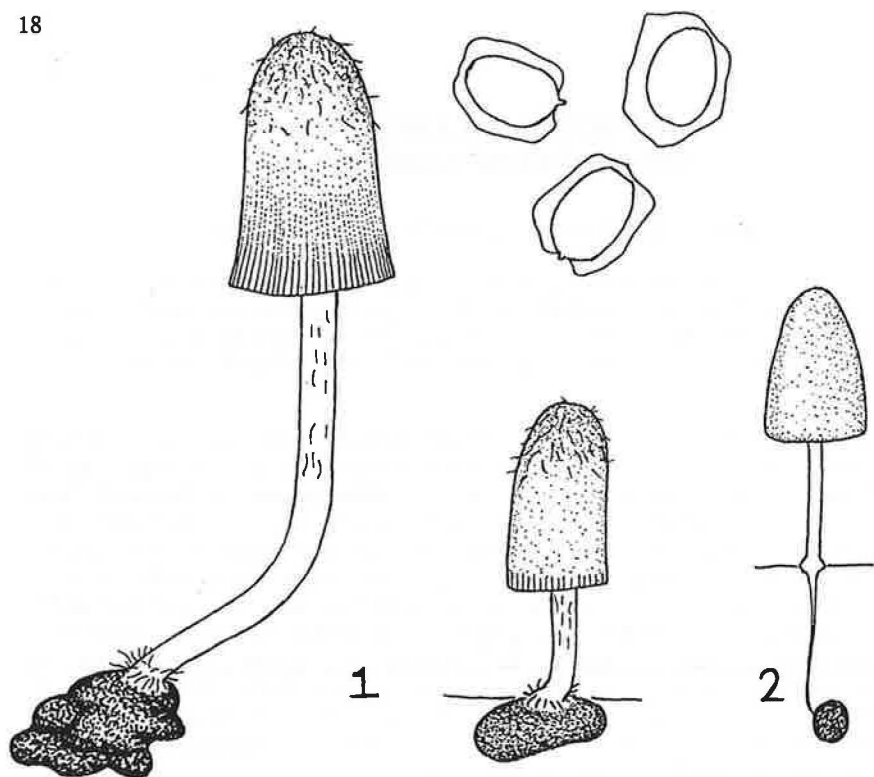

Fig. 1. *Coprinus sclerotiger*. Habitus en sporen (naar materiaal uit Oldenzaal).

Fig. 2. *Coprinus tuberosus*. Habitus naar Orton & Watling (1979).

Uljé (schrift. meded.) kent *C. tuberosus* alleen van mestvaalten en afvalhopen met rottende planteresten. Op deze substraten komt deze soort algemeen voor; alleen de mestvaalten zelf worden steeds zeldzamer. *Coprinus sclerotiger* was uit Nederland nog niet bekend. In Groot-Brittannië is de soort gevonden op strohopen en mestvaalten (Orton & Watling, 1979). De Nederlandse vondst komt uit bladhumus.

Graag wil ik Roeland Sullock Enzlin en Eef Arnolds bedanken voor hun hulp bij de determinatie en Kees Uljé voor het toezenden van literatuur.

LITERATUUR

- Kits van Waveren, E., 1968. The "*stercorarius*-group" of the genus *Coprinus*. *Persoonia* 5: 131-176.
- Orton, P.D. & R. Watling, 1979. *Coprinaceae* part 1: *Coprinus*. *British Fungus Flora* 2 (1).
- Watling, R., 1972. Notes on some British Agarics: III. Notes. *R. bot. Gdn Edinb.* 32: 130-133.

<i>Coprinus tuberosus</i>	<i>Coprinus sclerotiger</i>
Sclerotium klein en rond, tot 5 mm breed	Sclerotium groter, ovaal tot lang ellipsoïd, tot 18 mm breed
Steel vaak met wortelende basis	Steel direct uit sclerotium
Hoedcentrum met fijn, melig velum	Hoedcentrum met grof velum: okerbruine vezeltjes
Sporen met smal, vaak zwak ontwikkeld episporium	Sporen met duidelijk, breed episporium episporium (0,5-2,5 μ m)
Geur afwezig of zwak schimmelachtig	Geur sterk, aangenaam als gebakken paddestoelen
Habitus slank Steel 0,8-2 mm breed Hoed gesloten 5-15 x 2-7 mm	Habitus robuuster Steel 2-3 mm breed (basis 3-4 mm) Hoed gesloten 8-22 x 9-11 mm

Tabel 1. De verschillen tussen *Coprinus sclerotiger* en *C. tuberosus* naar Watling (1972) en Orton & Watling (1979).

Coolia 38: 19 - 28. 1995.

SAAI GROVE-DENNENBOS ?

Aad Termorshuizen, Havenstraat 5, 6701 CK Wageningen

The mycorrhizal mycoflora of Scots Pine (*Pinus sylvestris*) stands in the Netherlands was investigated in the years 1986 and 1987. Most old (50-80 year-old) stands were extremely poor compared to young (5-10 year-old) stands. The results were considered in relation to data on changes in the occurrence of the mycoflora in the Netherlands during this century. It appeared that species which have declined were more frequent and abundant in young stands than in old stands. Especially remarkable was the mycoflora of the spontaneously established young stands on drift sands, with, among other species, four *Tricholoma* species. However, the species which were found to prefer the Dutch young stands, are reported to grow in old Scots pine forests in Estonia, Finland and Norway. The impoverishment of the old stands of Scots Pine in the Netherlands is therefore quite remarkable. It is argued that this impoverishment is caused by the high nitrogen deposition in the Netherlands. The possible mechanisms are discussed and measures to save the mycoflora are considered.

1. Inleiding

Grove-dennenbos heeft de naam uitgesproken saai te zijn. Floristisch kenmerkt het Nederlandse grove-dennenbos zich door de aanwezigheid van eentonige vlaktes van Bochtige smele, Bosbes en Pijpestrootje. Ondanks het sombere vooruitzicht ook in